

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

עין משפט גר מצוה

ב א ב מ"י פ"ג מהל'
טומאת עין הלכה ח
סמך עין רל"ג:
ב א ג מ"י פ"י מהלכות
שמיטה הלכה ז
סמך עין סג ט"ש ע"ד
ק"ל ספ"ג וס"י נד
ספ"ד:
ב ד ה מ"י פ"ו מהל'
שבת הלכה ג' ע"ש
כ"מ וכו' סמך עין
דרכנו ל' ט"ש ע"ח ס'
שם ספ"ג ז'
ז

רבינו הגאון

ופרקין הא דעבור דלת
בהאי מבוי עקום כרב
עבור. דאע"ג דאמר רב
הלכה כתנא קמא [הא]
אמר אין מורין כן, אלא
דליבא דחגיגה
דאמר עושה דלת. ולרב
אזאי בר אבהו דאמר
הלכה ומורין כן, פריך יז
שיורי, כי לא עבדין כחרי
חוצמי בגון שריה ועיקרה
צילע מעיקרא טריפה,
דסתרי אהרדי. דחיסרון
בשרה (שה"ש) חוליא וצילע
בשרה ועיקרה צילע בלא
חוליא, אבל תרי חומרי
דלא סתרי אהרדי עבדין.
וכבר פירשנו שמועה זו
בפרק אילוי טריפות בהאי
תנן כמה חיסרון בשרה
כדי שינטל מן החי וימות.
ולענין טריפה תנן זה
הכלל כל שאין כמות חיה
טריפה, וכיון שאתה
עושה חוליא אחת טריפה,
לענין טומאה [אם חסר]
חוליא אחת [אתה] מטמא
באהל דתן סותרין זה את
זה. פי' [אתה] תרי
חומרי דסתרי אהרדי, כגון
שרה וגולגולת דתנן
בתרייהו כד שינטל מן
החי וימות. ובי טומאה
ולא כמה חסרון בשרה
תנן וזה הלכך מטמא באהל
בית שמאי אומרים שתי
חוליות ובית הלל אומרים
אחת, וחלוקתם רבית
שמאי כברי לא מית עד
(דאשתלמי) [דאשתלמי]
מינה תרי חוליות. ובית
הלל סביר כשנטלם
חוליא אחת מית ובאלי
ההוא ראשו. ואם נחמיר
כבית הלל לחשב מה
למטא אחת מית מטמא
ולכשימות לגמרי [אינו]
מטמא באהל שכבר חסר
כדי שינטל מן החי וימות.
ואם כשנטלה ממנו חוליא
אחת אינו מטמא אלא זה
מטמא אינו מטמא במנוע
כבית הלל ובאהל כבית
שמאי לא איפשר, דהא
העיקר דטמא דתרייהו
עליה כדי שינטל מן החי
(להליל)
[לומר] (2) לבית אחת
לכית שמאי חי בשרה הלל
מת. וכיון ששינוי בטרפה
נמי זה הכלל כל שאין
במינו חיה טריפה, אמר
שמואל וכן לטריפה,
ושנינו במשנתנו אדם
אינו מטמא עד שתצא
נפשו אפי' גוסס וכו',
ההוא ראשיתו אפי' ש
שמפרכסין טמאין כגון
הלטאה שפרכסת. ומי
שינטלה ממנו חוליא אחת
לכית הלל באלי ההואו
ראשיתו. יתיב רב יוסף
וקאמר, הא דת"ר כיצד

בגון שדרה וגולגולת. משמע דוכן לטרפה אתרייהו קאי ואם תאמר
מאי קאמרי ז"ה כדי שינטל מן החי וימות לז"ש נמי מית
בשיעורא דידהו ועוד מאי קמ"ל רב יהודה דלמר וכן לטרפה לענין
גולגולת כיון דמית זה וי"ל דרגילות הוא למות על ידי נטילה בחסרון
מועט מעל ידי רקיבה וחוליא וא"ת

וזאלו טריפות (חולין ד' מ"ג): דפרין
והאיכא בגמ' ר' זושא שמתמהל והסמך
הוי חסרון בשדרה ואמאי לא פריך נמי
מגולגולת וי"ל דחסרון גולגולת דטריפה
היינו משום דסוף הקרום של מוח
ליפסק והוי ככלל י"ח טריפות אבל
שדרה לא הוי משום דסוף החוט
ליפסק דאפילו למטה מפרשות ליתא
טריפות בפסיקת החוט איירי:

(ו) ומוסר כמה בני אדם שנטל הרבה מעט
וגולגלתם ולא יקב הקרום וחיו וי"ל דחסרון
הגולגולת הוי עם קרום העליון ואע"ג
דאיכא למ"ד דצנחמה צנח"ג צנח"ק קרום
העליון טריפה היינו משום דסוף התחתון
ליפסק אבל צנח"ק אין סופו ליפסק לפי
שהוא קשה וחזק בצדס יומר מצנחה ולכן
כ"ד חסרון העטס אצל למ"ד עד דליקוי
מתהא אדם וצנח"ק שריס דצ"ד צנח"ק צ"ן
צנחמה כי נפקס העטס עם הקרום סוף
התחתון ליפסק (ו):

ונהג בו ב' עישורים. מפרש
צירושלמי שטישר על תנאי
וחללו ונתנו לעניים: **בקעה מכאן**
ובקעה **מבאן מיבעיא**. ולא משמע
ליה דלמא לאשמועינן דלפ"ה צעי לורת
הפתח אלא אחי לאשמועינן דלפי
צלות הפתח: **אם היה מבוי ב"ה**
לרחבה אינו צריך בו. פירש רש"י
דנפרשה רחבה כנגדו איירי דל"כ
מאי אשמועינן לאשמועינן דאין
רחבה אוקרת על המצוי לא אילטרין
לרחבה לית זה דיוורין כדלמרינן צפ'
ז' (ד' מד): וצ"ד רחבה דהוה צפוס
נהרא מאן דשרי משום דלית זה
דיוורין והלכתא כרבינא לקולא
הגרה"ה
אפילו מאן דאסר
איכא למימר דאיירי
ברחבה שכל אחד
היה חלקו מצבור זה
ברחבה ואיכא למתעב
שנא כל אחד יכנס
בחלקו כדלמרי
בסמך (א). ע"כ:
דצעי למימר אין צריך כלום אפילו לא
עירבו אצל חצר דלית זה דיוורין
אסור עד שיערבו דסבר נראה מצדן
ושהו מצפנים אינו נידון משום לחי
ופתח וצלה לאמנע רחבה איירי

ולא חשיב ליה כמפולש משום דציליתו מן המבוי ש' מקום לנטות
לכאן ולכאן ולא אחי למישרי מפולש:

במלואו
מערבין, ואוקימנא במבואות המפולשות לה"ד, מחלוקת תנא קמא וחגיגה כבטריא או פלטיא מיכן
ובקעה מיכן עושה צורת הפתח מיכן ולחי או קורה מיכן. ומפסי' בה משמיה דרב יהודי' אם היה מבוי (במלואו) לרחבה
אינו צריך כלום, פי' רחבה זו יש בה בתים ודיוורין והיא מפולשת לה"ד. אמר ליה אביי לרב יוסף הא דרב יהודי'

(ז) דבדי רביע במסורסין וצלה דל"ל כגון שדרה שנטל ממנה חוליא בלא ל"ג או ששק"ר נלע ממנה וחלי חוליא צנח"ק טריפה (ע' חולין
(י"ג) דסתרי אהדי אצל מרי חומרי ס'. (3) נראה דל"ל וחי אפ"ר אצל נלע ממנה שחמת הוא מרי ככ"ש וגם אלו כמת ככ"ה.

ורבי יהושע. צפרק הזהב צנח"ק מליעא (ד' נט'): **ואיבעית אימא.**
הרואה לעשות דקתני לאו בית שמאי וזית הלל דווקא נקט דעל כרחיק
ככ"ה צעי למיעבד אלא אפלוגותא דשאר תנאי בעלמא קאי דפליגי
בעלמא בשאר מיילי כגון אלו מחלוקות דבית שמאי וזית הלל
היכי דפליגי בית שמאי וזית הלל

דצברי מחלוקתן: **מל מקום.** צרייתא
(לא) מתרצה וקשיא לנהרדעי דעבד
כתרי חומרי: הלכה. כתנא קמא:
ואין מורין קן. אלא כחגיגה דצעי
למות: **דספרן אהדי.** תרי תנאי
דפליגי מר מחמיר ומר מיקל וטעמא
דחומריה דמר צנח"ק הוי קולא צדוכתא
אחריתי וטעמא דקוליה דמר צנח"ק
הוי חומריה צדוכתא אחריתי מאן

דעבד צנח"ק תרי דוכתי לחומריה
מיקרי כסיל דהא חד טעמא הוא
דהכא הוי חומריה והכא הוי קולא וחי
ההוא טעמא סבירא ליה ליעבד
קקוליה וחומריה: כגון שדרה וגולגולת.
של מת דאפליגי בה דלגית שמאי לא
הוי חסרון אלא צ"ו חוליות ואם חסרה
חוליא אחת עדיין מטמא צנח"ק וצ"ו
טריפה נמי לא הוי חסרון לגבי מת
טעמא דבית שמאי חומריה לגבי מת
ולגבי הלל דלמרי חסרון הוא הוי
חומריה לגבי טריפה ומאן דעבד
צטריפה כבית הלל וכבית שמאי צמת
הוי כסיל דהא סתמן עובדי אהרדי
דהכא הוי חסרון והכא לא הוי
חסרון: השדרה והגולגולת. וצ"ו
טומאת אהל צמת כמה חסרון
בשרה ותלמא ממורת שדרה ומדון
כשאר עלס כשעורה שאינו מטמא
צנח"ק: כמלא מקדח וכדי שינטל מן
החי וימות מפרש להו צנח"ק צפ'
שליקט: אלא היכא דלא סתמן חומרי
אהרדי כגון הכא דפליגי בתרי מיילי
דתליין בתרי טעמי מר מחמיר צנח"ק
עקום ומר מחמיר צנח"ק מפולש ולא
סתמן חומרי אהרדי עבדין: שליקט
אפ"ה כל האילן קרוי אתרוג: שני
עישורין. שניה יוצאה ושלישית נכנסת
הוא. שניה שניה לשמיטה מעשר ראשון
ושני השלישית מעשר ראשון ומעשר
עני: אחד דצברי בית שמאי. דלמרי'
צנח"ק צנח"ק ראש השנה לאילן וכבר
נכנסת שלישיית: אחד דצברי בית
הלל דלמרי' עד חמשה עשר צו לא
הוי ראש השנה ועדיין שניה היא:
גמריה איסופיק ליה. וכוליה ככ"ה
עבד: מחלוקת. דמבואות המפולשין
דמ"ק וחגיגה: סרטיא ופנטיא

שתיקא רה"ר כדלמרינן ציליתא השבת (שבת ד' א'). איזהו רה"ר סרטיא
ופלטיא סרטיא דרך הילוך בני אדם פלטיא רחוב לשווקים והיכא
דשני ראשין מפולשין צרשות הרבים הוא דפליגי חגיגה ואמר צעי דלת:
קבעה. כרמלית היא ואיסורא דרבנן הוא: (6) ומפסי' זה. רב יוסף משמיה דרב יהודה שמתמהל וזית הלל דווקא נקט דעל כרחיק
האי קיום דלס היה סוף המצוי הזה המפולש לרה"ר כלה לרחבה ודרך הרחבה היה המפולש שפריך כותל הרחבה כנגדו לרה"ר. רחבה היקף
חצר שאחורי בתים קרי רחבה מוקפת ארבע מחילות: אין צריך גנוס. לתמן אותה פתיחה של נד הרחבה אלא ראש
המפולש לרה"ר צריך לחי או קורה כמות מצוי סמוס. ועל כרחיק דנפרשה נמי רחבה כנגד פתח המצוי ככותל כנגדו
לה"ר אחי לאשמועינן ואמפולשין דלעיל קאי דאי צנח"ק סתומה לגמרי פשיטא דהא סתומה מעלייתא היא והא ליתא למימר
דמשום צי רחבה איטרין לאשמועינן דלא אסרי אצני מצוי ואפילו לא עירבו עמיהן דהא נמי פשיטא דרחבה לא צעיה
לעירובי דסתם רחבה אין זה דיוורין ללאת ולבא ואין תשמשה מדיר (8) כדלמרינן בפרק שני (ד' כה). מאן דשרי לטולולי
מן המצוי לתוכה משום דלית זה דיוורין והלכתא כותיה דקיימא ל"ג) ככל התורה רב אחא לחומריה ורבינא לקולא
והלכתא כרבינא לקולא צר מנאמנא צעי ומזיקי. ורחבה לאו דוקא נקט והוא הדין לחצר שיש זה דיוורין ועברו אלו
עודלא ברררה. היתה כדלמרינן קאמן [ע"כ] עודלא הוה צדוכתא כ"ו. כל כניסה ויליאה דמתים צנח"ק ש' מקום לנטות
הא ד"ו. הא דקיימת משמיה דרב יהודה ולא פירש לך מנאן גמריה כדמפרש צירשא אפ"ה היתה דמתים דרב האי' קיימא ע"כ משמואל רביה גמריה:

גמ' אבא ר' אבי ר' יוחנן
הא דר"י רשומאל הוא.
למנן דף פ"ה ע"ה יבמות
ח' ע"ה מנתי' דף י' ע"ז:

מוסף רש"י

השדרה והגולגולת.
שליקט מטמאין צנח"ק
ושאר צמית מן מטמאין
צנח"ק עד שיהא חסרון
בנין או רוב בנין או יובע
הקב, ואם חסרו שדרה
וגולגולת אין מטמאין
(בבבבות ד'ז). וכמה
חסרון בשרה. שאל
מטמא צנח"ק אלא צנח"ק
ונכנסת כיון עלס כשעורה
דלתי שדרה שלמה
וגולגולת שלמה ורוב מניין
ורוב בניין מן צנח"ק
(פ"ג מ"ח) דמטמאין
צנח"ק ואע"פ שאין עליהן
כשר (חולין ע"ב). וכן
לענין טריפה. לז"ש לא
הוי טריפה צנח"ק משתי
חוליות וצ"ה מחוליא אחת
מטריפה (שם). שליקט
אתרוג. פירות אילן אתרוג
באהר בשבט.
ופנה שניה הנכנסת
לשלישית היתה (בבבבות
טו). ונהג בו שני
עישורין. וחכמים מעשר שני
ככ"ה דלמרי ט"ו צנח"ק
ז"ה אילנות ואכתי שניה
היא, ומעשר עני ככ"ש
דלמרי צנח"ק צנח"ק ר"ה
לאילנות. ושלישית היא
למריה איסופיק
(ד"ה ז').

רב ניסים גאון

ובגולגולת בית שמאי
אומרים כמלא מקדח
במשנה שנו באהור מקדח
אמר בקטן שלרופאים
דברי ר' מרי. וחכמים אומרים בגדול של לשכה. בפר' ב' דאהלות ובית הלל אומרים כדי שינטל מן החי וימות. תמצא
פירוש שלי במסכת בכורות בפרק על אלו מומין שחטטין את הבכור. ותיב רב חסדא ומיבעיא ליה כדי שינטל מן החי כמה,
אמר רב תלמיא רב אבדימי הכי אמר שמואל כמלא מקדח. מעשה בר' עקיבה שליקט אתרוג באחד בשבט ונהג בו ב' עישורין
בר'. ובמ"ו דבני מרבא גרסי מה עשה קרא שם למעשר שני ופדאו ונתנו לעני. ועל זו הדרך ישיג בקשנה לרווחא ומילתא.
שריאה לעשות לפנים ממות הדין כדי להנצל מן הספק כמה נפשו. לפי שקרא עליה שם מעשר שני. ואחר כך פדאו ונתנו
לעניים. והנה הכסף שמואל אצלו כדי שיאכלנו בירושלם לפנים מן החומה. לפי מה שפירש בו החתום בתנאן [ההוא] הכסף בכל
אשר תאור נפשך. שאם יתיר בית הלל ששמואל באחד בשבט ראש השנה לאילן, זה המעשר שהפריש מעשר עני הוא